

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

Віктор Ладиченко *

РЕЦЕНЗІЯ

НА МОНОГРАФІЮ КОЦЮБИ РУСЛАНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ
«КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИКИ ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»¹

Ладиченко В. В. Рецензия на монографию Коцюбы Р. А. «Конституционно-правовое регулирование политики ядерной безопасности Украины».

Ladychenko V. V. Review of the monograph by Kotsiuba R. O. «Constitutional and Legal Regulation of the Ukraine's Nuclear Safety Policy».

В умовах конституційних змін, що відбуваються в Україні, комплексне забезпечення національної безпеки сьогодні закономірно стало пріоритетним напрямом розвитку науки конституційного права. Зокрема, варто підкреслити, що за останні десятиріччя поняття безпеки як правової категорії еволюціонувало, значно розширилося та наповнилося новітнім змістом. Відповідно змінилися і механізми її забезпечення, що не оминуло й галузь конституційного права.

Для України вирішення питання забезпечення прав людини в умовах використання ядерної енергії набуває дедалі більшої актуальності в світлі вітчизняного досвіду використання ядерної енергії та розширення участі у міжнародному співробітництві у сфері забезпечення ядерної безпеки. При цьому, слід відзначити, що поза важливість і актуальність зазначеної проблематики конституційно-правовий аспект безпеки використання ядерної енергії та забезпечення ядерної безпеки певною мірою залишився поза рамками комплексних наукових досліджень.

Тема, обрана і науково обґрунтована автором для написання монографії, належить до числа проблем вищого рівня складності, потреба дослідження яких має імперативний характер з огляду на сутність цього фізичного феномена та його потенційних загроз самому існуванню людства. В умовах порушення балансу безпеки та кризи режиму ядерного нерозповсюдження автор здійснює аналіз нових викликів ядерної безпеки у світі. Сутність явищ та процесів, що відбуваються в окремих країнах світу, таких як аварії на ядерних об'єктах, гуманітарні катастрофи тощо, така, що вони практично без перепон можуть стати загрозою у будь-якій точці планети. Ефективність протистояння їм залежить від здатності суверенних держав запровадити дієві конституційні та політичні інструменти їх подолання та налагодити співробітництво на міжнародному рівні.

У цьому зв'язку монографічне дослідження Р. О. Коцюби є своєчасним та затребуваним у теоретичному і практичному плані. Зокрема, в умовах конституційних змін, переформатування засад міжнародного правопорядку, який еволюціонував і перебуває у стані трансформації, ігнорування провідними ядерними гравцями світу гарантій ядерної безпеки без'ядерної держави на тлі перманентної кризи нерозповсюдження спровокувало новий виток кризи та створило імпульс до перегляду національних політик і стратегій безпеки у світі.

Цілком закономірно, що серед проблем правового регулювання ядерної безпеки, насамперед, в Україні автором монографії приділено основну увагу висвітленню конституційних засад ядерної безпеки як базових для решти пертинентних законодавчих актів.

У монографії здійснено синтез підходів до дослідження проблеми ядерної безпеки, ядерного роззброєння у світі та захисту прав людини на ядерну безпеку як невід'ємної складової прав еколого-правового спрямування.

¹ Коцюба Р. О. Конституційно-правове регулювання політики ядерної безпеки України: монографія / Р. О. Коцюба; за заг. ред. О. Л. Копиленка. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2016. – 446 с.

У цьому контексті відзначимо, що рецензована монографія вигідно вирізняється на їхньому тлі концептуально і структурно, а також глибиною розкриття питань, вагомістю та обґрунтованістю висновків і значним обсягом прирощення нових знань з обраної проблеми. Визначені автором мета, завдання та основні складові плану дослідження свідчать про високий рівень фахового уміння автора вибудовувати наукове дослідження. Окреслене автором коло питань гармонійно охоплює загальні аспекти проблеми, теорію та практику, українську специфіку з урахуванням діалектики одиничного, особливого і загального, що надає дослідженню завершений комплексний характер, логічність, цілісність та, що дуже важливо, з'єднаність.

При обранні теоретико-методологічних засад дослідження ядерної безпеки автор вибудував підходи до аналізу сучасного стану тих чи інших політико-правових процесів в Україні, у тому числі стану правового забезпечення гарантій ядерної безпеки України. Окрім суто теоретичного доробку монографія також містить цілий ряд практичних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері конституційного закріплення засад ядерної безпеки. Також на основі проведеного дослідження автор здійснив спробу узагальнити унікальний досвід України з конституційного регулювання питань ядерної безпеки, запропонувати ініціювання підписання всеосяжного міжнародно-правового договору про гарантії без'ядерного статусу України та її території і зони Чорного моря.

У цілому відзначимо, що рецензовану роботу виконано на високому фаховому рівні, що засвідчує професійну зрілість автора. Монографія Коцюби Р. О. є актуальним комплексним міждисциплінарним дослідженням із сучасного конституційного права, ядерного права та галузей права еколого-правового спрямування. Цінність цього дослідження для суспільства полягає у підвищенні рівня обізнаності громадян з проблемами ядерної безпеки, а також глибини усвідомлення важливості цієї проблеми, що відображає суспільний вимір наукової роботи. Монографія розрахована на народних депутатів України усіх рівнів, правників та держслужбовців відповідних міністерств і відомств, студентів, курсантів, слухачів навчальних закладів юридичного профілю, викладачів, ад'юнктів, аспірантів. Вона буде корисною і цікавою для тих, хто цікавиться проблематикою ядерної безпеки.

** Ладиченко Віктор Валерійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Національного університету біоресурсів і природокористування України.*